

Berichten

Invitation and call for papers: Symposium 'Sickness and Love' 14th December 2007 at the University of Amsterdam

The annual symposium of the journal *Medische Antropologie* (Friday 14th December 2007) will have as theme 'sickness and love'. The editors invite you to contribute a paper on this theme. An elaborate article on 'sickness and love' appears in this June issue of the journal. Below you find a brief sketch of the theme.

The symposium will take place at the University of Amsterdam. Venue is Het Spinhuis, Oudezijds Achterwal 185, Amsterdam. The symposium will consist of thematic discussions based on submitted papers of the participants. During the symposium there will be no formal presentation of papers, but only a short introduction to be followed by a discussion. An exploration and overview of the theme – intended to motivate and encourage participation and writing of papers – can be found in the current issue of *Medische Antropologie* under the above-named title. The author is Sofie Vandamme. A selection of the symposium papers will be published in the summer 2008 issue of *Medische Antropologie*.

Registration for participation in the symposium is possible until 30 November. Registration is possible via the website of Medical Anthropology & Sociology Unit www.medical-anthropology.nl under Agenda: "Sickness and Love", click: Register and fill the form. Participation is limited to 35 people, and registration will be processed in order of arrival. The symposium fee is € 25 to be paid at the symposium. Participants will be given access to all papers no later than a week in advance of the symposium. They are expected to read all the papers in preparation of the symposium.

Those who are interested in submitting a paper should provide a title plus brief abstract together with their registration, before 1 November. The completed paper should be sent as an attachment per email to Sjaak van der Geest <s.vandergeest@uva.nl> no later than 1 December.

About the theme

Sickness and love – it seems an odd combination. Still, there are many similarities between love and sickness. In both cases the persons involved are overcome by it, the experiences are intense, they are not always controllable, and they often reveal the vulnerability of life. In literature and poetry, suffering from life and suffering from sickness are often compared with each other. The love and the sickness both pose

questions about who you are and how you relate to the world. Both are experiences that belong to the 'condition humaine'. Sickness can be both an invitation for love and a test of it. 'Sickness and love' in its many varieties, is a theme that prompts reflection from several focus points, such as literature, anthropology, psychoanalysis, medical history, and cinema.

In memoriam Ad Goethals

Onverwacht is Ad Goethals op 29 januari van ons heengegaan. Ad was een veelzijdig mens. Hij was actief als secretaris van een werkgroep sociale geografie bij de SISWO en publiceerde veel en enthousiast over dat vak. Daarnaast redigeerde hij als secretaris van een werkgroep medische sociologie talrijke publicaties, zoals het boek 'Kwalitatieve Medische Sociologie'. Die werkgroep werd ook een discussieplatform voor kwalitatief ingestelde onderzoekers van de GGZ. Ad was daarbij als een goede netwerker uitstekend op zijn plaats. Naast zijn vele SISWO contacten kende hij zeer veel mensen in de cliëntenbeweging. Ook door zijn eigen persoonlijke ervaringen met de GGZ was hij daarin zeer gerespecteerd en werd hij voor ettelijke bestuurlijke functies gevraagd. Dat bracht hem in de positie om op een unieke wijze persoonlijke benaderingen te combineren met de objectivering van onderzoek. Onderzoek moest voor hem nuttig en dienstbaar zijn voor cliënten. Daarom zette hij onderzoek op zoals het Netcliënten (netcliënten.com) onderzoek. Ervaringen en meningen van cliënten worden daarbij in kleinschalig onderzoek verzameld en geordend, en vervolgens via Internet op aan lotgenoten ter beschikking gesteld (zie het artikel dat hij met anderen daarover publiceerde in *Medische Antropologie* 17/1, pp. 107-116). De site moest een keuze en communicatiehulp voor cliënten worden om hen te helpen met psychiatrische problemen en het (weer) functioneren in de maatschappij. Ook de affiniteit van Ad met de sociale geografie kon hierbij tot zijn recht komen. De site had een cliëntenatlas waarop cliënten in hun eigen buurt zoeken konden zoeken naar voorzieningen om hun problemen op het gebied van hulpverlening, wonen, werken en vrije tijd aan te pakken. Ad is 66 jaar geworden.

Cor van Dijkum
Projectleider Netcliënten
Disciplinegroep Methodenleer en Statistiek
Faculteit Sociale Wetenschappen
Universiteit Utrecht

In memoriam Mary Douglas 1921-2007

Op 16 mei stierf een van de meest invloedrijke cultureel antropologen van de tweede helft van de vorige eeuw. Mary Douglas, leerling van Evans-Pritchard en volgeling van Durkheim, publiceerde vanaf haar eerste etnografie in 1963 over de Lele in Congo, in totaal zeventien boeken. Het laatste, *Thinking in Circles; an Essay on Ring*

Composition, over cyclische vertellingen, verscheen begin dit jaar. Al haar antropologisch werk wordt gedreven door het fundamentele inzicht dat mensen vanuit hun wil tot samenleven tegelijkertijd hun sociale structuur en hun wereldbeeld construeren, en dat men die ordeningen kan bestuderen juist vanuit wat erbuiten valt, de dingen die als ambigu, vuil of onrein worden beschouwd. Haar meest beroemde werk is zonder meer *Purity and Danger, an Analysis of the Concepts of Pollution and Taboo* (1966) en haar meest geciteerde uitspraak waarschijnlijk dat vuil 'matter out of place' is en bovendien 'in the eye of the beholder'. Zij maakte de Afrikaanse pangolin beroemd door dit niet te classificeren zoogdier met schubben in verband te brengen met de voedselverboden van Leviticus. Het Oude Testament vormde rond de eeuwwisseling het materiaal voor een drieluik van antropologische analyses, en het feit dat zij westerse manieren van denken en doen evengoed als symbolische systemen benaderde als de rituelen die zij in Afrika aantrof, verklaart misschien waarom haar werk ook bij leken veel belangstelling heeft gewekt.

Mary Douglas was geen medisch antropoloog. Ze heeft interessante essays gepubliceerd over genezingsrituelen, waarin zij de geneeskracht van symbolen verklaarde uit het feit dat ze creatieve elementen van een bepaalde sociale structuur zijn, maar de invloed van die bijdragen is beperkt. Haar invloed is vooral zichtbaar op het snijvlak van de medische antropologie en de epidemiologie en public health. Dat betreft haar analyse van hygiënische voorschriften vanuit symbolisch perspectief, en de morele kwaliteit van de alledaagse handelingen waarmee mensen zichzelf, hun kinderen en de omgeving schoon proberen te houden. Een studie als die van Curtis over gezondheid en hygiëne in Burkina Faso is een mooi voorbeeld hoe een dergelijke symbolische analyse een toegepaste benadering van ziekten die met diarree gepaard gaan kan verdiepen. Schoonhouden betekent vuil uitdrijven, en Douglas werkte de symbolische betekenis van sociale processen van uitsluiting niet alleen uit voor hekserij, maar ook voor een infectieziekte als lepra. Een thans bijzonder invloedrijk thema is haar analyse van risicopercepties en -berekeningen. Oorspronkelijk gericht op de beleving van ecologische risico's door milieugroepen in de westerse wereld, inspireert haar benadering thans onderzoek naar de sociale en medische betekenis van risico van ziekten als kanker, HIV, ouderdomskwalen en andere aandoeningen. Haar grote verdienste is dat zij, anders dan haar leermeester Evans-Pritchard, niet zozeer op zoek was naar de rationaliteit van de dingen waarin mensen geloven, maar consequent de samenhang onderzocht met de sociale relaties waarin die denkbeelden worden geproduceerd. Douglas' werk is daarmee een inspiratie voor alle medisch antropologen die ook het biomedische veld als symbolisch systeem willen benaderen.

Ria Reis
Medische Antropologie
Universiteit van Amsterdam